

Autorka bestsellerov *New York Times*

KRISTIN
HARMELOVÁ

DCÉRA
PARÍŽA

DCÉRA
PARÍŽA

DCÉRA PARÍŽA

KRISTIN HARMELOVÁ

 Fortuna
Libri

Original title: Kristin Harmel: THE PARIS DAUGHTER

Copyright © 2023 by Kristin Harmel Lietz

All rights reserved.

Cover design by Chelsea McGuckin

Cover Photographs © Drunaa/Trevillion Images, © Mark Owen/Trevillion Images and Getty Images

Translation © Barbora Al Zafari, 2023

Slovak edition © Fortuna Libri, Bratislava 2023

Vydalo vydavateľstvo Fortuna Libri.

www.fortunalibri.sk

Redakčná a jazyková úprava Otilia Škvarnová

Prvé vydanie

Táto kniha je fikcia. Okrem prípadov historických faktov sú mená, postavy, miesta a udalosti buď výtvorom autorkinej fantázie, alebo sú použité fiktívne, a preto akákoľvek podobnosť so skutočnými živými alebo mŕtvymi osobami, obchodnými spoločnosťami, udalosťami či miestami je úplne náhodná.

Všetky práva vyhradené.

Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie reprodukovať, ukladať do informačných systémov ani rozširovať akýmkoľvek spôsobom, či už elektronicky, mechanicky, fotografickou reprodukciou, alebo inými prostriedkami, bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ISBN 978-80-573-0415-9

*Venujem mojej mame Carol a môjmu synovi Noahovi,
od ktorých som sa naučila nekonečnej nádhernej
radosti z puta medzi matkou a dieťaťom –
najzložitejšej a zároveň najjednoduchšej láske na svete.*

I. ČASŤ

Materstvo: tam sa začína a končí všetka láska.

– ROBERT BROWNING

❧ PRVÁ KAPITOLA ❧

September 1939

Leto ešte pretrvávalo, ale v to ráno bol vzduch svieži a jeseň už klopala na dvere, keď sa Elise LeClairová ponáhľala na západné predmestie Paríža. Zvyčajne mala leto rada a chcela, aby trvalo večne, ale tento rok bol iný, pretože už o štyri mesiace bude mať dieťa a všetko sa zmení. Muselo to tak byť, alebo nie? Objala si brucho a vkĺzla do náručia tienistého Boulonského lesíka.

Gaštany, duby a cédre sa nad ňou klenuli ako baldachýn, ktorý postupne zatienil slnko, a ona sa vydala najprv po jednej kľukatej cestičke, potom po druhej a postupne čoraz hlbšie do parku. Nad celým Parížom sa rozprestierala tá istá obloha, ale tu, ukrytá pod korunami stromov, bola Elise jednoducho sama sebou, nebola ženou vymedzenou svojou štvrtou, postavením ani manželom.

Keď sa pred štyrmi rokmi vydávala za Oliviera, nevedomovala si, že čím dlhšie bude stáť po jeho boku, tým sa stane

neviditeľnejšou. Zoznámili sa v New Yorku začiatkom roka 1935 a jeho talent ju ihneď ohromil – ťahmi štetca vytváral obrazy, o ktorých väčšina umelcov len snívala. Mal dvadsaťdeväť rokov, ona dvadsaťtri a bol to rok, keď sa o ňom prvýkrát písalo v časopisoch. *Art Digest* ho nazval „ďalším veľkým umelcom pochádzajúcim z Európy“, *Collier's* ho opísal ako „Picassov štetec s výzorom Clarka Gabla“ a dokonca aj *New York Times* ho vyhlásili za „Moneta novej doby“, čo nebolo celkom presné, lebo jeho štýl sa vôbec nepodobal na štýl francúzskeho majstra, ale pointa bola jasná. Bol to prípitok celého umeleckého sveta, a keď Olivier obrátil svoj pohľad na Elise, nedokázala odvrátiť zrak.

Aj ona bola umelkyňa, alebo skôr ňou chcela byť. Rada kreslila, rada maľovala, ale jej skutočným médiom bolo sochárstvo. Rodičia jej zomreli, keď mala devätnásť rokov, nechali ju stratenú, unášanú vírom sveta a Olivier jej ponúkol záchranný čln do iného života. Bol to vlastne on, kto jej ako prvý predstavil drevo ako alternatívu k hline. Povedal jej, že pomocou kladivka a dláta sa môže zbaviť svojho žiaľu, a mal pravdu. Keď ju po dvoch mesiacoch požiadal o ruku, jej reakciou bola vďačnosť zmiešaná s nevierou – Olivier LeClair si ju chce vziať?

Až v nasledujúcich rokoch si uvedomila, že manželstvo má byť partnerstvom, nie modloslužbou, a ako postupne spoznávala Oliviera, ktorého svet nepoznal – toho, ktorý chrápal v spánku, pil priveľa whisky a zúrivo rozrezával plátna, keď sa obrazy v jeho hlave nezhodovali s tými, ktoré namaľoval –, začal sa zosúvať zo svojho piedestálu. Časom si ho však zamilovala pre tú temnotu rovnako ako pre svetlo, ktoré z neho niekedy vyžarovalo a zatienilo všetko ostatné na jeho obežnej dráhe.

Problém bol v tom, že Olivier akoby nechcel nijakého partnera. Predtým si myslela, že v nej vidí prirodzený talent,

umelecké oko. Ale teraz, s odstupom času, sa zdalo, že chcel iba kvalifikovaného prívrženca. A tak sa život v ich byte stal napätejším, jeho kritika jej rezbárskych diel častejšia, jeho mračenie sa na jej prácu zjavnejšie. Dokonca aj teraz, keď jej pod srdcom rástlo jeho dieťa a menilo jej podobu zvnútra, cítila sa v manželstve s ním ako zovretá v korzete, dusila sa pre nedostatok kyslíka, ktorý jej zostával v ich veľkom byte na šiestom poschodí *seizième arrondissement*.

Preto musela chodiť, a aj to často robila, do rozľahlého parku, ktorý sa rozprestieral na západnom predmestí Paríža. Tu, kde ju nikto nepoznal ako manželku Oliviera LeClaira, cítila, ako sa jej postupne uvoľňujú šnúrky korzetu. Vníkala, ako sa jej chvejú končeky prstov, pripravené opäť vyrezávať. Len čo však prešla dverami ich bytu, mravčenie prestalo, tvorivý duch v nej ustúpil.

Dieťa by však malo všetko zmeniť. Hoci tehotenstvo nebolo plánované, Olivier prijal tú správu so zápalom, aký Elise nečakala. „Ach, Elise, náš syn bude dokonalý,“ povedal, keď mu oznámila novinu, a oči sa mu leskli od slz. „Najlepšie časti teba a mňa. Nieкто, kto bude pokračovať v našom dedičstve.“

Sťažka sa posadila na lavičku vedľa jedného z vychádzkových chodníkov. Kĺby ju boleli viac ako zvyčajne. Dieťa sa posunulo nižšie a tlačilo ju do panvovej kosti. Zohla sa, aby si z kabelky vytiahla skicár a pastelku Conté, a keď sa narovнала, náhle pocítila ostré, bolestivé bodnutie v pravom boku, pod hrudným košom, ktoré však rovnako rýchlo zmizlo. Zhlboka sa nadýchla a začala skicovať červienku na konári nad sebou, ktorá si usilovne stavala hniezdo a vôbec si ju nevšímala.

Jej náčrty vždy vyzerali trochu bláznivo, dokonca aj pre ňu, lebo sa nesnažila preniesť na papier presné obrazy. Naopak,

kresby mali zachytiť zložitosť uhlov, kriviek, pohybu, aby ne-skôr mohla tie isté tvary nájsť v dreve. Keď obkresľovala pravé krídlo vtáčika, už si predstavovala, ako sa jej pod prstami odlupujú drevené hoblínky. Vták sa otočil, poukladal zopár konárikov pod iným uhlom a Elise rukou sledovala prudké, trhavé pohyby jeho krku, ktorý sa skracoval a predlžoval.

Deň sa pomaly rozjasňoval a ona strácala pojem o čase. Skicovala zobák vtáka, jeho zvedavé oči. A keď vták odletel – ako napokon vedela, že sa stane –, našla si iného a obrátila stránku skicára, aby sa opäť zaoberala jemným perím krídel a spôsobom, ako boli zložené na jeho pružnom tele. Vtom sa aj on vzniesol, pozrel sa na ňu, kým vzlietol, a ona sa s očakávaním zahľadela do svojho skicára. Určite mala dosť námetov na ďalšiu prácu.

No namiesto vydarených vtáčích náčrtov, ktoré očakávala, jej stránku zaplňala zlostná spleť čiar a kriviek. Chvíľu na ňu neveriacky hľadela, potom ju vytrhla zo skicára, stočila do kľbka a s tlmeným výkrikom frustrácie ju skrčila. Naklonila sa dopredu a pritlačila si čelo na zovreté päste. Ako je možné, že všetko, čo v tých dňoch urobila, dopadlo zle?

Prudko sa postavila, pulz sa jej zrýchlil. Nemohla už takto ďalej pokračovať – chodiť na dlhé prechádzky, ktoré nikam nevedú, vracat sa domov so zmätenými myšlienkami, s rukami stále nečinnými. Keď odstúpila krok od lavičky, zrazu sa jej vrátila bolesť v strede tela, tentoraz dosť ostrá na to, aby ju prinútila zalapať po dychu, a po zdvojnásobení bolesti zapotácať sa. Načiahla sa za lavičkou, aby sa udržala, ale minula ju, ruka jej zbytočne preťala vzduch a ona padla na kolená.

„*Madame?*“ ozval sa ženský hlas odniekiaľ zblízka, ale Elise ho pre zvonenie v ušiach takmer nepočula.

„Dieťa,“ podarilo sa jej vysloviť. Vzápätí pri nej stála žena, ktorá ju chytila za lakeť, aby jej pomohla vstať, a svet sa opäť zaostřil.

„*Madame?*“ zopakovala žena so zjavným znepokojením v hlase. „Ste v poriadku?“

Elise, už aj tak v rozpakoch, niekoľkokrát zažmurkala a pokúsila sa o zdvorilý úsmev. „Ach, som v poriadku, naozaj som v poriadku,“ odpovedala. „Len sa mi trochu zakrútila hlava.“

Žena ju stále držala za ruku, keď sa Elise na ňu prvýkrát sústredene zadívala. Boli približne v rovnakom veku a tvár tej ženy, hoci zvrátená obavami, bola krásna, s ostrými, úzkymi črtami, aké Olivier rád maľoval, ústa mala malé, pery pekne vykrojené a oči bridlicovo sivé ako Seina pred búrkou.

„*Maman?*“ začula Elise spoza ženinho chrbta, a keď sa nahla, uvidela asi štvorročného chlapčeka s gaštanovými kučermami. Stál tam v modrých šortkách a naškrobenej bavlnenej košieľke a rukou zvieral rúčku kočíka, v ktorom sedel menší chlapec v rovnakom oblečení a s rovnakými prstienkami vlasov.

„Ach jaj,“ zalomila Elise ruky, pričom sa zasmiala a odtiahla sa od ženy, hoci sa stále cítila neisto. „Vystrašila som vaše deti. To ma veľmi mrzí.“

„Nemáte sa za čo ospravedlňovať, madam,“ povedala žena a zľahka sa usmiala, keď sa obrátila k svojim synom. „Všetko je v poriadku, moji zlatí.“

„Ale kto je tá pani?“ spýtal sa starší chlapec a s obavami sa pozrel na Elise.

„Volám sa Elise LeClairová,“ odpovedala Elise s úsmevom, o ktorom dúfala, že chlapča upokojí. Potom sa pozrela na matku detí a dodala: „A naozaj som úplne v poriadku.“

„Juliette Foulonová,“ predstavila sa žena, ale netvárila sa presvedčene. „Tak môžeme ísť, madam LeClairová?“

„Ísť?“

„Samozrejme k lekárovi, madam LeClairová.“

„Aha.“ Olivier by si robil starosti, keby sa čoskoro nevrátila do bytu. Už teraz sa zdržala vonku dlhšie, ako mala v úmysle. „To je od vás veľmi milé, ale nie, ďakujem. Musím sa vrátiť domov, chápete.“

Pani Foulonová o krok ustúpila a až vtedy si Elise všimla jej vyduté brucho, o niečo väčšie ako jej vlastné. Aj ona čakala dieťa. „Môžem vám zavolať taxík, no až keď sa na vás pozrie lekár,“ povedala pokojne. „Ale...“ Žene sa čosi mihlo v očiach. „Nemohla by som žiť sama so sebou, keby som dopustila, aby sa vám niečo stalo. Kedy má prísť na svet vaše dieťa?“

Elise zaváhala. „Doktor hovorí, že v januári. A vaše?“

Pani Foulonovej sa rozžiarili oči. „Tiež v januári! Myslím si, že tentoraz to bude dievčatko, cítim to. Ktovie, možno vaše a moje dieťa budú kamarátky. Poďme, môj obchod je blízko parku. Ak budete potrebovať oporu, môžete sa oprieť o kočík.“ Vzápätí viedla Elise preč od lavičky a Elise na svojej prekvapenie zistila, že sa jej uľavilo, keď ju tá pani podopierala.

„Ak vám to neprekáža,“ povedala Elise. „Nechcem vám byť na ťarchu.“

„Vôbec nie ste na ťarchu. Naozaj na tom trvám. A teraz poďte, chlapani,“ obrátila sa pani Foulonová k svojim deťom. Starší klusal za matkou, mladší natiahol krk, aby si z kočíka obzrel Elise, akoby ju pohľadom provokoval, aby neposlúchla. „Madam LeClairovú berieme so sebou domov,“ dodala.

❖ DRUHÁ KAPITOLA ❖

Juliette vedela, že niečo nie je v poriadku, ešte predtým, ako žena skolabovala. Jej tehotenstvá prichádzali v rýchлом slede za sebou, dosť na to, aby sa stala odborníčkou. Najskôr sa narodil Claude, ktorý mal štyri roky, a hneď po ňom Antoinette, ktorá zomrela už po trinástich dňoch a teraz ležala pod studenou zemou cintorína južne od parku. Potom prišiel na svet Alphonse – čo bolo prekvapenie zrodené zo smútku –, ktorý mal dva roky, a teraz Juliette opäť čakala dieťa, o ktorom vedela, že je to dievčatko, dieťa, o ktoré sa bála prísť rovnako ako o Antoinette. Nedokázala by znovu zniesť takú bolesť, a tak sa každú noc modlila, aby sa diera v jej srdci jedného dňa zaplnila.

Tá neznáma žena – Elise LeClairová – jej pripomínala nervózne žriebä, jej pohyby boli trhavé, svaly napnuté, pripravené na beh. Ona však mala bohatú prax v presviedčaní Clauda a Alphonsa, aby urobili to, čo od nich žiadala, takže nebolo

ťažké navigovať ženu k cestičke, ktorá viedla k južnému okraju parku, a pritom s ňou stále udržiavať rozhovor.

Pani LeClairová si pravdepodobne myslela, že je to len prázdna fráza, keď jej povedala, že by nemohla žiť sama so sebou, keby sa jej stalo niečo zlé. No bola to pravda. Ešte predtým, ako sa jej narodili synovia, ju vždy priťahovali stratené deti, zmrzačené vtáky, túlavé mačky, ktokoľvek, kto mohol potrebovať jej pomoc. Bola to jedna z vlastností, o ktorých jej manžel Paul hovoril, že u nej miluje. V skutočnosti sa prvýkrát stretli práve v tomto parku, v rozľahlom Boulonskom lesíku, pred piatimi rokmi, keď trávila leto u *grand-tante* Marie, staršej tety svojej matky, ktorá žila v šestnástom obvode Paríža, východne od parku. V ten deň sa prechádzala po lesnej cestičke, keď zbadala zraneného vrabčeka. So slzami v očiach ho zobrala do rúk a rýchlo sa poobzerala okolo seba, či nájde pomoc. Jej pohľad spočinul na vysokom mužovi so širokými plecami, ktorý kráčal smerom k nej. Mal svetlé vlasy pieskovej farby, kde-tu popretkávané šedinami.

„Prepáčte,“ prihovorila sa mu svojou najlepšou francúzštinou. Jej matka, ktorá zomrela pred niekoľkými rokmi, trvala na tom, aby sa naučila jazyk svojich predkov, hoci jej rodina žila v Spojených štátoch amerických už dve generácie. „Neviete, či by sa našiel niekto, kto by mi pomohol zachrániť tohto vtáčika?“

Muž sa zastavil a prekvapene hľadel na ňu, kým sa láskavo usmial. „*Américaine?*“ spýtal sa.

Jej francúzština zjavne nebola taká bezchybná, ako dúfala. „*Oui, monsieur.* Som tu na návšteve, ale tento úbohý vták...“

„Podďte so mnou,“ odpovedal muž pomalou, rozvážnou angličtinou. „Odnesieme ho k doktorovi Babinovi.“

Ukázalo sa, že doktor Babin nie je veterinár, ale všeobecný lekár a častý zákazník malého kníhkupectva, ktoré tento pekný muž – predstavil sa ako Paul Foulon – prevzal len pred rokom po smrti svojich rodičov. Juliette sa mu zdôverila, že jej tiež zomreli rodičia, a on sa na ňu nežne usmial a potom povedal: „Je mi to ľúto.“ Ukázal na seba a na ňu a dodal: „*Deux orphelins.*“ Dve siroty. Vo francúzštine to neznelo až tak žalostne.

Keď o dva mesiace *grand-tante* Marie zomrela na zápal pľúc, Paul, o pätnásť rokov starší od Juliette, ju požiadal o ruku a koncom roka 1934 sa vzali. Juliette zreorganizovala kníhkupectvo tak, aby ponúkalo nielen francúzske knihy, ale aj klasiku v angličtine a bolo cieľom miestnych obyvateľov Boulogne-Billancourt, ako i prosperujúcej komunity emigrantov v západnom Paríži.

Neskôr doktor Babin priviedol na svet jej dvoch chlapcov – Clauda v roku 1935 a Alphonsa v roku 1937, ale medzi jej dvoma pôrodmi sa odohrala tragédia s Antoinette, ktorá jednoducho prestala dýchať v spánku. Juliette si to nikdy neodpustila, hoci ju *docteur* Babin ubezpečoval, že to nebola jej vina. „Niekdedy, madam Foulonová, sa také veci jednoducho stávajú,“ presviedčal ju, ale ona vedela, že tie slová sú lož. Bola Antoinettina matka a cítila sa zodpovedná za to, že nedokázala udržať svoje dieťa nažive.

Preto nemohla zniesť myšlienku, že by nechala inú tehotnú ženu samu, ak by bolo jej dieťa v nebezpečenstve. Čo keby sa niečo stalo? Možno to bola skúška od Boha. Tentoraz nechcela zlyhať.

„Tak podte,“ povedala a mierne spomalila, aby s ňou pani LeClairová, ktorá sa s prudkým nádychom zastavila a opäť si chytila brucho, mohla udržať krok. „Už sme skoro tam

a ja hneď pošlem manžela po doktora Babina. Ponáhľaj sa, Claude!“

Claude sa na ňu pozrel, jeho veľké sivé oči, ktoré vyzerali presne ako matkine, boli široké od obáv. „Bude pani v poriadku?“ spýtal sa šeptom.

„Bude v poriadku, drahý,“ ubezpečila ho povzbudivým hlasom a pozrela sa ponad jeho hlavu na Elise. „Už sme skoro pri obchode.“

„Čo je to za obchod?“ opýtala sa Elise a chytila sa kočíka, aby udržala tempo.

„Je to kníhkupectvo!“ Juliette si zámerne zachovala veselý tón, aby rozptýlila jej obavy. Využívala ho vždy, keď k nej niektorý z chlapcov prišiel s odretým kolenom alebo s modrinou. Jednoducho predstierala, že je všetko v poriadku. „Patril rodičom môjho manžela a veľmi sa usilujeme, aby sme ho stále zveľaďovali. Dokonca sme tam vytvorili aj detské oddelenie, lebo veď aj deti si potrebujú oblúbiť písané slovo, však? Ak dáte človeku knihu, dáte mu svet. A deti si zaslúžia svet, nemyslíte si?“

Keď sa na ňu Elise zadívala, Juliette uvažovala, či jej pokusy o veselý rozhovor nevyznievajú skôr ako bláznivé rapotanie. „Musím sa vám ospravedlniť,“ povedala. „Niekedy mám tendenciu priveľa rozprávať.“

„Nie, to mi neprekáža. Len som si uvedomila, že váš prízvuk znie americky.“

Juliette zastonala. „Je to také zjavné?“

„Nie.“ Elise sa usmiala a prešla do angličtiny. „Ja som tiež Američanka.“

„Nevravte! To je teda náhoda.“ Vlastne keď sa nad tým zamyslela, tá šanca bola naozaj vysoká. V novinách sa dočítala, že v Paríži alebo v jeho blízkosti žije takmer tridsaťtisíc Američanov. Práve preto sa jej zdalo také dôležité zaradiť do ponuky

knihy v angličtine. Pre Američanov a Britov v západnej časti Paríža bolo pohodlnejšie prísť do ich obchodu, než sa trmácať do známejšieho obchodu *Shakespeare and Company* na Rue de l'Odéon neďaleko Luxemburských záhrad, vzdialeného viac ako hodinu chôdze.

Vyšli z parku pri Štadióne Rollanda Garrosa a ponáhľali sa po Avenue Jean-Baptiste Clément.

„Už tam skoro sme!“ vyhlásila Juliette veselo a popohnala Clauda. „*La Librairie des rêves*, to je náš obchod.“

„*La Librairie des rêves?*“ zopakovala Elise, sťažka odľukujúc.

„Ach áno. Kníhkupectvo snov. Bol to môj nápad. Obchod sme premenovali rok po svadbe, keď sme už žili tak, ako sme si predstavovali. Vždy som verila, že knihy sú jednoducho sny na papieri, ktoré nás zavedú tam, kam najviac potrebujeme.“

Odbočili doľava na malú Rue Goblet a vľavo pred nimi sa objavilo kníhkupectvo. Juliette si s úľavou vydýchla. „Tu je to!“ Pretlačila kočík cez dvere, podržala ich otvorené pre Clauda a potom pre Elise, ktorá neisto vstúpila dovnútra a poobzerala sa okolo seba, akoby chcela nasať atmosféru. Juliette by rada vedela, čo vidí. Pre ňu ten obchod nebol len radmi políc s knihami. Všetky ich mala nesmierne rada. Boli tam nové vydania rovnako ako použité, lebo na vekú knihy nezáležalo. Dôležité bolo len to, že príbehy mohli patriť každému svojím vlastným spôsobom. Napriek tomu by ten systém niekto mohol nazvať neprehľadným alebo chaotickým. Dúfala, že pani LeClairová k takým ľuďom nepatrí.

„Páči sa mi tu,“ povedala Elise šeptom, opäť sa rozhliala okolo seba a Juliette pocítila, ako jej plecica uvoľnene klesli.

„Ďakujem. Teraz si pekne sadnite. Pošlem manžela, aby priviedol doktora Babina, a Claude vám zatiaľ prinesie vodu.“ Jej starší syn sa okamžite rozbehol k zadným dverám miestnosti,

ktoré viedli do rodinného bytu za obchodom. O zlomok sekundy vyšiel z tých istých dverí Paul a pozrel sa najprv na Elise a potom na Juliette.

„Čo sa stalo, láska moja?“ spýtal sa, pristúpil k nej a pobožkal ju o celú sekundu dlhšie, než by sa dalo považovať za povinné. Páčilo sa jej, že kedykoľvek odišla, hoci aj na hodinu či na dve, vždy privítal jej návrat s rovnakou úľavou a so šťastím. Každý deň ho milovala viac a viac a on ju tiež. Cítila to v žiare jeho pohľadu, v tom, ako sa jej dotýkal, ako ju bozkával.

„Toto je moja nová priateľka, pani LeClairová,“ predstavila Juliette Elise, ktorá vyzerala rozpačito. „Dúfala som, že by si mohol skočiť po doktora Babina, môj drahý. Zdá sa, že pani LeClairová je už v poriadku, ale necítila sa dobre a je lepšie byť opatrný.“

„Áno, samozrejme. Rád vás spoznávam, madam LeClairová. Vrátim sa, hneď ako budem môcť.“ Vrhol ustaraný pohľad na Juliette, ktorá povzbudivo kývla hlavou. Rýchlo vyšiel prednými dverami obchodu práve vo chvíli, keď sa Claude vynoril zo zadných dverí a niesol pohár vody, naplnený až po okraj. Opatrne ho podal Elise, pričom jej vylial niekoľko kvapiek na šaty, ale nezdalo sa, že by jej to prekážalo.

„*Merci beaucoup*,“ povedala a milo sa naňho usmiala, no už o niekoľko sekúnd bolo jasné, že jej telom prechádza ďalšia vlna bolesti. Položila pohár, zaťala zuby a odvrátila zrak.

S narastajúcimi obavami Juliette zdvihla Alphonsa z kočíka, pohladila mu vlásy a požiadala Clauda, aby ho vzal do detského kútika, kde sa mohli hrať. Claude chytil Alphonsa za ruku a ťahal neisté batola za sebou.

„To je vaše prvé?“ spýtala sa Juliette.

Elise sa roztrasene usmiala. „Áno. A som si istá, že malý bude v poriadku. Myslím si, že som iba unavená.“

Juliette to vysvetlenie prijala prikývnutím hlavy, hoci obe vedeli, že človek sa len tak neunaví zo sedenia na lavičke v parku. „Domnievate sa, že je to chlapec?“

„Môj manžel si je tým istý.“

„A čo si myslíte vy?“

„Myslím si... Ešte neviem.“ Zaváhala. „Bojím sa, že dcéra by ho sklamala.“

„Nezmysel.“ Juliette jej povzbudivo stisla ruku, ktorá bola studená a chvela sa. „Otcovia sa do svojich malých dievčatiek okamžite zamilujú.“ Na chvíľu musela potlačiť slzy, keď si spomenula na Paulovu tvár, keď prvýkrát uvidel Antoinette, takú maličkú a tichú. Claude, ich prvorodený syn, vyšiel z nej s krikom. Antoinette sa vynorila ako vyplašený motýľ, ktorý ešte nie je pripravený opustiť kuklu.

Elise sa rozhladla po obchode, no vzápätí ju zasiahla ďalšia vlna bolesti. Tvár jej zbelela, keď sa znova sklonila, aby si objala brucho.

„Sú čoraz horšie, však?“ spýtala sa Juliette čo najpokojnejšie, pozrela sa cez výklad na ulicu a modlila sa, aby sa Paul čo najskôr vrátil s lekárom.

„Zvládnem to,“ povedala Elise a opäť sa narovnala.

„Pravdaže to zvládnete. Ale čoskoro sa stanete matkou a uvedomíte si, že matky potrebujú všetku pomoc, ktorá sa im ponúka.“ Juliette ju chytila za ruku. „Byť matkou je, samozrejme, to najkrajšie na svete, no môže to byť aj ťažké,“ dodala a s láskou sa zahľadela k detskému kútiku, kde sa Claude ticho hral s Alphonsom, s hlavami sprisahanecky naklonenými k sebe. Cítila sa previnilo, keď vyslovila tie slová nahlas, lebo svoje deti považovala za veľké požehnanie a vedela, že si našla miesto vo svete, ale keď sa stala matkou, strاتیla aj veľa zo seba.

„Je to ťažšie, ako byť manželkou?“ Elise sa na ňu chabo usmiala a Juliette prehltila hrču nepokoja v hrdle. Nevedela si predstaviť, že by mala pocit, že byť manželkou je ťažké, ale zároveň chápala, že nie každý má to, čo ona a Paul. Taká láska sa vyskytne len raz za život.

„Myslím si, že láska je vždy ťažká, lebo si vyžaduje, aby sme stratili kúsok seba, no zároveň tým získame oveľa viac,“ povedala. „Verím však, že čohokoľvek sa vzdáme, nakoniec stojí za to, ak tú lásku dáme niekomu, kto nám ju opätuje rovnako vrúcne.“ Myslela tie slová ako útechu, ale zdalo sa, že Elise ešte viac znepokojili, pretože rýchlo odvrátila zrak.